

KUTSESTANDARD

Nooremaednik, tase 3

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Nooremaednik, tase 3	3

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Aianduse kutsealal on neli kutset: abiaednik, tase 2; nooremaednik, tase 3; aednik, tase 4 ja meisteraednik, tase 5.

3. taseme nooremaednik on oskustöötaja, kes mõistab põhilisi tööalaseid fakte ja põhimõtteid nii tava- kui mahetootmises. Ta täidab juhendamisel põhilisi tööülesandeid kõikides aianduse valdkondades – köögiviljanduses, puuviljanduses, puukoolis, lillekasvatases jm.

Nooremaednik kasutab aiatöödeks sobivaid töövahendeid ja töövõtteid, tegutsedes plaanipäraselt, säästlikult ja tulemuslikult. Tema põhilisteks tööülesanneteks on külvi- ja istutuspinna ettevalmistamine ning külvamine ja istutamine, hooldamine; saagi/toodangu koristamine, säilitamine ja müügiks ettevalmistamine. Nooremaednik töötab üldjuhul muutumatus olukorras, etteantud juhiste järgi ning osaleb tulemuslikult meeskonnatöös. Nooremaednik peab tähtsaks eetilisi tõekspidamisi ja väärtusi, järgides head aiandustava ning keskkonna- ja tööohutusnõudeid.

A.2 Tööosad

A.2.1 Külvi- ja istutuspinna ettevalmistamine ning külvamine ja istutamine

1. Töökoha ettevalmistamine.
2. Paljundus- ja istutusmaterjali hindamine.
3. Külvamine, pikeerimine ja istutamine.
4. Puude/põõsaste istutamine.
5. Kastmine istutamisel.
6. Väetamine külvamisel ja istutamisel.
7. Multšimine.
8. Toestamine.

A.2.2 Aiakultuuride hooldamine

1. Kastmine.
2. Väetamine.
3. Taimekaitsetööde tegemine.
4. Umbrohutõrje tegemine.
5. Kujundamine ja lõikamine.
6. Taimede kaitsmine ebasoodsate mõjude eest.

A.2.3 Taimmaterjali paljundamine ja istikute kasvatamine

1. Taimmaterjali generatiivne paljundamine.
2. Taimmaterjali vegetatiivne paljundamine.
3. Istikute kasvatamine.
4. Kvaliteedi hindamine ja istikute sorteerimine.
5. Toodangu pakendamine ja märgistamine.

Valitavad tööosad

A.2.4 Saagi või toodangu koristamine, säilitamine ja müügiks ettevalmistamine

1. Saagi koristamine.
2. Saagi sorteerimine, ladustamine, pakendamine ja märgistamine.

A.2.5 Muru rajamine ja hooldamine

1. Murupinna maha märkimine.
2. Pinnase ettevalmistamine.
3. Külvamine.
4. Siirdemuru paigaldamine.
5. Kastmine.
6. Hooldustööde teostamine.

A.2.6 Sisehaljastse rajamine ja hooldamine

1. Sisehaljastuse rajamine.
2. Hooldamine.

A.2.7 Haljasalade, rajamine ja hooldamine

1. Istutusala märkimine.
2. Kasvuvaluse ettevalmistamine.
3. Servade rajamine ja pinnakatte paigaldamine.
4. Külvamine ja istutamine.
5. Puude/põõsaste istutamine.
6. Hekkide pügamine.
7. Taimede ja istutusala hooldamine.
8. Taimekaitsetööde tegemine.
9. Väetamine.
10. Vilja- ja ilupuude hooldamine.
11. Komposteerimine ja jäätmete komposteerimine.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Nooremaednik on paindliku tööajaga, vajadusel töötab ka puhkepäevadel. Tema töö toimub nii väli- kui sisetingimustes. Nooremaedniku töö terviseriskid tulenevad raskuste tõstmisest, mürast, mehhanismidega töötamisest, kõrgustes töötamisest, ilmastikuolude ja temperatuuride vaheldumisest, niiskusest ning kokkupuutest erinevate allergeenidega (nt taimed, kemikaalid, tolm).

A.4 Töövahendid

Nooremaedniku põhilised töövahendid on aiandustarvikud, masinad ja seadmed, mõõteriistad, sidevahendid ja muud abivahendid.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Nooremaedniku töö eeldab töökust, ausust, motiveeritust, vastupidavust, koordineerimist; koormus-, ping- ja keskkonnataluvust; kohanemis-, vastutus-, koostöö- ja õppimisvõimet; korrektsust ja sotsiaalsust.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

3. taseme nooremaednikena töötavad tavaliselt inimesed, kellel on läbitud kutsealane täiendusõpe või kutseõpe või on oskused omandatud praktilise tööga.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Nooremaednik.

B-osa KOMPETENTUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Nooremaednik, tase 3 kutse taotlemisel on nõutav kohustuslike kompetentside B.2.1 - B.2.3, valitava kompetentsi B.2.4 (v.a iluaianduses töötav aednikul) ja läbiva kompetentsi B.2.8 tõendamine. Valitavatest kompetentsidest on võimalik tõendada kompetentse B.2.5 – B.2.7 (iluaianduses töötaval aednikul B.4 - B.2.7).

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Külvi- ja istutuspinna ettevalmistamine ning külvamine ja istutamine	EKR tase 3
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Valmistab töökohta ja aiakultuuride kasvukohta ette, lähtudes planeeritavast tegevusest ja tootmisplaanist. 2. Hindab paljundus- ja istutusmaterjali, sh ajatatavate aiakultuuride kvaliteeti visuaalselt ja klassifitseerib selle vastavalt nõuetele. 3. Külvab seemned, pikeerib ja istutab aiakultuure käsitsi või masinaga vastavalt külvinormile ja istutuskeemile; kontrollib istutamise kvaliteeti, lähtudes aiakultuuri eripärast. 4. Istutab puud/põõsad, arvestades projekti või töökirjeldust. 5. Kastab, arvestades aiakultuuride kasvunõudeid ja kastmissüsteemide eripära. 6. Väetab aiakultuure käsitsi, käsimehhanismide, väetisedosaatori või väetisekülvikuga vastavalt väetamisplaanile ja väetamise põhimõtetele nii tava- kui mahetootmises. 7. Multšib nii käsitsi kui mehhanismidega. 8. Toestab aiakultuure, arvestades nende eripära. 	
B.2.2 Aiakultuuride hooldamine	EKR tase 3
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kastab käsitsi või kastmissüsteemidega, vajadusel reguleerib juhendamisel kastmisseadmeid, sh automatiseeritud kastmissüsteeme, järgides kasutusjuhendit. 2. Väetab käsitsi, väetisedosaatori või väetisekülvikuga vastavalt väetamisplaanile ja väetamise põhimõtetele nii tava- kui mahetootmises. 3. Teeb taimekaitsetöid, lähtudes juhistest. 4. Teeb umbrohutõrjet, arvestades aiakultuuride eripära ja töömahtu. 5. Kujundab ja lõikab taimi, lähtudes taimede iseärasustest, vajadustest või hoolduskavast. 6. Kaitseb taimi ebasoodsate loodus- ja tehiskeskkonna mõjude eest, kasutades vastavaid abivahendeid. 	
B.2.3 Taimmaterjali paljundamine ja istikute kasvatamine	EKR tase 3
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lähtudes aiakultuuri eripärast paljundab generatiivselt (valib taimed ja seemned jm), arvestades paljundusaegu, -tingimusi ja -viise. 2. Lähtudes aiakultuuri eripärast paljundab vegetatiivselt (poogib, paljundab pistikute, juurevõsude, võrsikute jm abil), arvestades paljundusaegu, -tingimusi ja -viise. 3. Kasvatab istikuid, lähtudes taimeliigi kasvutingimuste nõuetest. 4. Sorteerib taimmaterjali kvaliteediklassidesse, lähtudes kvaliteedinõuetest. 5. Pakendab ja märgistab toodangu, lähtudes etteantud pakendamise ja märgistamise nõuetest. 	

VALITAVAD KOMPETENTSID

Kutse taotlemisel on võimalus valida ja tõendada lisakompetentsid B.2.5 – B.2.7 (iluaianduses töötaval aednikul B.4 - B.2.7).

B.2.4 Saagi või toodangu koristamine, säilitamine ja müügiks ettevalmistamine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad: 1. Teeb valikulist või laussaagikoristust ja komplekteerib toodangu, lähtudes juhistest. 2. Ladustab toodangu, sorteerib saagi või toodangu lähtuvalt juhendist; pakendab ja märgistab saagi või toodangu, lähtudes etteantud pakendamise ja märgistamise nõuetest.	
B.2.5 Muru rajamine ja hooldamine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad: 1. Märgib maha murupinna, lähtudes juhistest. 2. Valmistab ette pinnase, lähtudes juhistest. 3. Külvab käsitsi või külvikuga muruseemned ja väetise ning tihendab pinnase. 4. Paigaldab siirdemuru, lähtudes juhistest. 5. Kastab muru rajamisjärgselt. 6. Teeb hooldustöid (multsimine, õhustamine, samblatõrje, parandus- ja täienduskülv, väetamine, niitmine, kastmine jm).	
B.2.6 Sisehaljastuse rajamine ja hooldamine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad: 1. Rajab sisehaljastuse, lähtudes juhistest. 2. Hooldab haljastust, lähtudes taimede kasvunõuetest ja materjalide eripärast.	
B.2.7 Haljasalade rajamine ja hooldamine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad: 1. Märgib maha istutusala, lähtudes juhistest. 2. Valmistab ette kasvu- ja teeb vajadusel umbrohutõrjet, lähtudes juhistest. 3. Rajab istutusala servad ja paigaldab geotekstiilid, multšid, lähtudes juhistest. 4. Külvab seemned; istutab, kastab, toestab ja lõikab tagasi taimed (sh sibullilled, suvelilled, püsililled, roosid, veetaimed jm). 5. Istutab puud/põõsad, arvestades töökirjeldust. 6. Pügab või noorendab hekke, kasutades selleks ettenähtud hekilõikureid ja -kääre. 7. Hooldab (toestab, lõikab, kastab, multšib, kobestab, rohib, valmistab talveks ette) taimi ja istutusalasid, lähtudes juhistest. 8. Teeb taimekaitsetöid, kasutades taimekaitsevahendeid vastavalt nõuetele. 9. Väetab käsitsi, väetisedosaatori või väetisekülvikuga vastavalt väetamisplaanile ja väetamise põhimõtetele nii tava- kui mahetootmises. 10. Teeb vilja- ja ilupuude ning marja- ja ilupõõsaste hooldust, lähtudes juhistest. 11. Komposteerib taimejätmed orgaanilise aineriingi tagamiseks, lähtudes ettevõttes kehtestatud korrale.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.8 Nooremaednik, tase 3 kutset läbiv kompetents	EKR tase 3
Tegevusnäitajad: 1. Teab ja tunneb taimede anatoomiat, füsioloogiat ja süstemaatikat, enamlevinud umbrohtude, haiguste ja kahjurite liigitusi, taimekaitse aluseid nii tava- kui mahetootmises. 2. Järgib head aiandustava ja aedniku eetikat. 3. Teab taimede nimetusi perekonna tasandil (vt. Lisa 1 „taimmaterjali nimekiri“). 4. Lähtub oma tegevuses ettevõtte eesmärkidest ja huvidest. 5. Täidab antud kohustused ning saavutab töö eesmärgid etteantud aja jooksul. 6. Suhtleb kolleegidega, on avatud koostööle, osaleb meeskonnatöös, jagab teistega vajalikku informatsiooni, tegutseb parima tulemuse nimel. 7. Järgib keskkonna- ja tööohutusenõudeid.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	11-17042018-1.2/8k
2. Kutsestandardi koostajad	Ain Järve, Kadrioru Park Katrín Urman, Rápina Aianduskool Kristiina Laurson, LilledEst OÜ Madis Kahu, Sagro AS Mihkel Saar, Hansaplant OÜ Raimond Strastin, Eesti Aiandusliit Tiina Matsulevitš, SA Innove Tiit Juhani, Plantex AS (Juhani Puukool) Ulve Pärn, TPJ Inseneribüroo
3. Kutsestandardi kinnitaja	Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	10
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	17.04.2018
6. Kutsestandard kehtib kuni	26.11.2020
7. Kutsestandardi versiooni number	8
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	6113 Aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatavad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	3
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Gardener's assistant, level 3
Soome keeles	Nuorempi puutarhuri
Vene keeles	Младший садовод
C.3 Lisad	
Lisa 1 Taimmaterjali nimekiri	